

Syiden tutkimusko rikollisuuden hyväksymistä?

Kun n. k. klassillinen rikosoikeudellinen koulukunta alkoi 18:nella vuosisadalla opettaa, että kidutus ja kuolemanrangaistus ovat aivan tarkotustaan vastaamattomia keinoja olipa sitten kyseessä rikoksen ehkäiseminen, syyllisten tutkiminen tai syyn sovitus, niin syntyi vallitsevassa oikeauskoisessa leirissä hirveä melu. „Lopettaa kidutus ja kuolemanrangaistus? Mikä siveellisten käsitteiden höltyminen, mikä kuulumaton rikosten puolustus!” Tämä huuto ei liene vielä-kään kaikkialla lakannut, mutta länsimaisesti sivistyneissä maissa ei asiasta enää keskustella, se on jo ratkaistu ainakin mitä kidutukseen tulee käytännössä ja kuolemantuomiokin saanee piakkoin tuomionsa.

Huvittavaa on myös kuulla, kuinka uusai-kaisten aatteiden elähyttämällä tutkijoilla on ollut vaikea saada lainsäätäjät käsittämään, ettei mieli-puolisuus ole rikos vaan sairaus. Katsottiin näet ihmisen pahan tahdon hänen vielä järjissään ollen vaikuttaneen hänen järkensä sekaantumiseen, josta hän siis on „vastuunalainen” ja rangaistava. Ja että mielipuolisuutta „rangaistiin”, siitä ker-tovat kotimaisetkin tiedot kamalaa kieltä. — Nyt

koetetaan sentään hulluutta tutkia, hoitaa ja parantaa.

Rikollisuuden olemuksesta ja hoidosta käy n. k. positiivinen rikosoikeudellinen koulukunta Italiassa ja muuallakin paraikaa taistelua vanhentunutta klassillista käsitystä vastaan, joka selitti rikollisuuden perustuvan ihmisen vapaaseen tahtoon, joka voi valita pahan ja hyvän välillä ja jonka on sitten vastattava menettelystään. Kun uusaikainen tiede on „vapaan tahdon” aidannut sangen ahtaalle, on siihen perustuva rikosoppiikin selittänyt, että rikollisuuskin on sairaus, jota yhtä vähän kuin mielipuolisuutta tai muuta sairautta poistetaan pelotuksilla ja puoskaroimisilla, ja jonka rankaiseminen sovitustarkoituksessa on turha ja tarkotukseton.

Että yhteiskunta on oikeutettu ja pakotettukin eristämään kehittyneen rikollisen keskuudestaan, mikäli toisten turvallisuus sitä vaatii, on selvää, mutta itseään kohtaan tekee yhteiskunta huonon palveluksen, jos se epäonnistuneilla rangaistuspuuhilla vain siittää uutta rikollisuutta sen sijaan että todella tarkotuksenmukaisesti koettaisi rikolliset parantaa ja, mikä tärkeämpi, ryhtyisi parantamaan elimistöään, jossa täytyy olla sisäinen vika, silloin kuin sen ilmauksena paise puhkee pinnalle.

Rikoksia aiheuttavat tämän käsityskannan mukaan antropologiset (ihmisessä itsessään ole-

vat), telluriset (ympäröivistä luonnollisista oloista johtuvat) ja sosiologiset (yhteiskunnalliset) syyt, joihin kaikkiin siis parannustoimenpiteiden on kohdistuttava. Jos yksilöön ovat perinnöllinen sairaloisuus, nälkä, alkoholismi t. m. seikat luoneet yhteiskuntavastaisia taipumuksia, on laitettava niin, etteivät nämät vaikuttimet enää saa jatkuvaa hävitystyötä tehdä, ja mitä pitemmälle sairaloisuus on kehittynyt, sitä tarkkatuntoisemmin on parannuskeinoja valittava. — Ulkonainen luonto voi epäterveellisesti vaikuttaa ihmiselimitykseenkin monella tavalla, jopa painaa kansanluonteen sellaisen leiman, että se on merkittävä yhteiskuntavastaiseksi. Sellaiselta kansalta saavat naapurikansat suojella itseään parhaaksi katsomillaan keinoilla.

Mutta kieltämättä johtuu verrattomasti suurin osa yhteiskuntavastaisia tekoja suorastaan yhteiskunnallisista syistä ja kohoaa näiden tekojen luku etenkin silloin korkeaksi kuin jokin kehityskausi lähenee loppuaan ja uusi yrittää sitä kumoon taistelulla, jonka kestäessä rikollisuuteen taipuvat ainekset, sellaisetkin, jotka muutoin pysyisivät alallaan, lähtevät liikkeelle. Vanhat auktoriteetit, henkiset ja fyysilliset, ovat kadottaneet merkityksensä eikä uusilla vielä ole tarpeeksi tilaisuutta ryhtyä ohjiin.

Sellaisista syistä johtuvat nykyiset tapahtumat meillä. Valtiomahdit, hallitus ja säätylaitos,

eivät kykene kokoomaan yhteiskunnallisia aineksia kyllin lujasti yhteen vaalimaan ja puolustamaan yhteistä hyvää, niiden on siis täytynyt vaihtua ja uusien on astuttava selvittelemään sotkeutunutta vyyhtiä. — Hallitus vaihtui jo kerran, useinkin kerran, ilman että se sanottavasti muutti suhteita. Eduskuntamuutos on vasta paperilla, turha on siltä siis ollut mitään vielä vaatia. Mutta odotuksia siihen liittyy, suuria odotuksia; tulevaisuus näyttää, kuinka paljon niistä toteutuu. Porvarilliset väittävät meitä toimissamme ohjaavan sen uskon, että kapitalismi meillä jo olisi kypsä ja valmis hautaan laskettavaksi. Ikävä kyllä ei näytä juuri vielä niin olevan ja siksi onkin meidän täytynyt laajassa vaaliohjelmassa suunnitella reformeja ihan tälle kapitalistiselle pohjalle, ja siksi myös ammattiyhdistykset tekevät lakkoja saadakseen aikaan työsopimuksia, jotka turvasivat pahinta nälkää vastaan, että päästään edes selvittelemään, mikä tässä maassa olisi paras tie kapitalismista sosialismiin siirtymiselle, ja voitaisi sitä taistelua varten varustautua.

Ne toiveet, joita meillä on uuteen eduskuntaan nähden, ovat sellaiset, että niiden toteutuminen kiinnittäisi uudelleen höltyviä yhteiskunnallisia siteitä, parantaisi kurjuuden ja paheiden turmelemia elimistöjä ja herättäisi toivon ja tulevaisuususkon riutuviin mieliin sekä loisi uuden, toiminnan ja uudistusten aikakauden. Eduskun-

nan oikeuksien laajennus on yleiskansallinen vaatimus, maatalouskysymyksen järjestely valtiotaloudellinen välttämättömyys samoin kuin veroitustuudistuskin, työväensuojelus- ja vakuutuslaitterveydenhoidollisia toimenpiteitä, jotka täytyy panna toimeen. Siinä pyrkimyksiä, joihin arvellemme lähimmässä tulevaisuudessa tarvitsevamme kaikki voimamme. Miksi siis lörpötellä meidän anarkismistamme, miksi maalata paholaisia seinälle, kun kuitenkin kaikkien täytyy myöntää, että sosiaalidemokratinen valistus- ja järjestäytyminen vain voivat pitää hajoavaakin yhteiskuntaa koossa, kuten marraskuun suurlakossa näkyi, ja kun niiden mukainen uudistustoiminta vain voi kehityksen paremmalle tolalle kääntää.

„Taudin syitä” täällä on tutkittu ja tutkittava onkin, mutta tutkittakoon ennakkoluulottomasti, sillä muuten ei parannusta tule. Tekopyhyden valkea laastari ajaa vain tautia syvenmälle, rehellinen paljastus ja sen mukainen leikkaus voivat sen seurauksia poistaa ja todellinen yhteiskunnallinen terveydenhoito voi elimistön vain terveeksi tehdä.

14, 9, 06.

